

UZASADNIENIE

Konwencja o zakazie prowadzenia badań, produkcji, składowania i użycia broni chemicznej oraz o zniszczeniu jej zapasów, podpisana w Paryżu dnia 13 stycznia 1993 r. (Dz. U. z 1999 r. Nr 63, poz. 703), zwana dalej „Konwencją”, została ratyfikowana przez Rzeczpospolitą Polską w dniu 23 sierpnia 1995 r. (Konwencja weszła w życie wobec Polski dnia 29 kwietnia 1997 r.). Tym samym Rzeczpospolita Polska stała się członkiem powołanej na mocy tej Konwencji Organizacji do spraw Zakazu Broni Chemicznej (OPCW) z siedzibą w Hadze (aktualnie liczącej 185 państw członkowskich), której głównym celem jest nadzorowanie implementacji postanowień Konwencji.

W Art. VIII (ust. 48 – 51) Konwencja zawiera ogólne zapisy dotyczące przywilejów i immunitetów samej Organizacji oraz wyszczególnionych w nim kategorii funkcjonariuszy zarówno państw członkowskich (przedstawiciele państw-stron Konwencji oraz ich zastępcy i doradcy, przedstawiciele państw mianowani do Rady Wykonawczej) jak i Organizacji (Dyrektor Generalny i personel). Zatem prawnomiędzynarodowy obowiązek przyznania samej Organizacji oraz wymienionym wyżej kategoriom osób już na Rzeczypospolitej Polskiej ciąży, a powinien on zostać tylko zdefiniowany i skonkretyzowany w umowie zawartej między Organizacją a danym państwem-stroną, czyli w tym przypadku Rzeczpospolitą Polską. Wymóg zawarcia takiej umowy wynika wprost z ust. 50 Art. VIII Konwencji. Umowa taka, nazwana Porozumieniem między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Organizacją do spraw Zakazu Broni Chemicznej (OPCW) w sprawie przywilejów i immunitetów Organizacji do spraw Zakazu Broni Chemicznej, została podpisana między Rzeczpospolitą Polską a OPCW w Hadze w dniu 5 sierpnia 2008 r. ze strony polskiej przez Ambasadora Janusza Stańczyka, Stałego Przedstawiciela Rzeczypospolitej Polskiej przy Organizacji do spraw Zakazu Broni Chemicznej (OPCW) i stanowi przedmiot niniejszego wniosku.

Zapewnienie Organizacji i jej funkcjonariuszom niezbędnej niezależności oraz prawidłowe wypełnianie zadań przez OPCW na terytoriach jej państw członkowskich będzie w pełni możliwe tylko wówczas, gdy stosowne porozumienia dotyczące jej przywilejów i immunitetów zostaną zawarte między Organizacją a wszystkimi jej państwami członkowskimi. Ostatnie tego typu porozumienie OPCW zawarła ze Wspólnotą Dominiki w

dniu 15 października 2008 r. (aktualnie jest takich porozumień 22). Sekretariat OPCW wskazuje na szczególne znaczenie pilnego zawierania tego typu porozumień z państwami-członkami Organizacji, na terytoriach których znajdują się laboratoria posiadające oficjalną akredytację OPCW. Rzeczpospolita Polska jest właśnie jednym z takich państw, a w naszym przypadku chodzi o laboratorium Wojskowego Instytutu Chemii i Radiometrii. Porozumienie ureguluje także kwestię statusu inspektorów OPCW przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z prowadzoną przez nich działalnością weryfikacyjną. W przypadku Rzeczypospolitej Polskiej kontroli podlegają wybrane zakłady chemiczne. Działalność przemysłowa podlega zaś nadzorowi i weryfikacji w formie rutynowych inspekcji, kierowanych losowo do wybranych obiektów.

Zgodnie z praktyką przyjętą przez OPCW podstawą takich porozumień jest projekt opracowany przez Sekretariat tej Organizacji. Państwa akceptują projekt bez wprowadzania zmian, aby zapewnić jednolitość prawa w ramach całej Organizacji. Stosowne porozumienia zawierane są z reguły wyłącznie w języku angielskim, co także dotyczy porozumienia podpisanego z Rzeczpospolitą Polską w dniu 5 sierpnia 2008 r.

Co do zakresu przywilejów i immunitetów przewidzianych w Porozumieniu nie odbiega on od standardów przyjmowanych przez Rzeczpospolitą Polską w umowach międzynarodowych dotyczących innych organizacji międzynarodowych i ich funkcjonariuszy. OPCW korzystać więc będzie na mocy Porozumienia z immunitetu jurysdykcyjnego, a jej majątek, archiwa i dokumenty oraz pomieszczenia Organizacji będą nietykalne. OPCW będzie także przysługiwał przywilej podatkowy, ale tylko wobec podatków bezpośrednich oraz przywilej celny, ograniczony do towarów przeznaczonych do użytku służbowego. Co do funkcjonariuszy Organizacji są to tylko takie przywileje i immunitety, jakie są konieczne dla niezależnego wypełniania przez nich ich funkcji (podstawą jest tu wspomniany już ust. 50 Art. VIII Konwencji). Są to więc przede wszystkim immunitet od aresztowania i zatrzymania oraz immunitet jurysdykcyjny (tylko co do czynności urzędowych), nietykalność dokumentów, zwolnienie z ograniczeń imigracyjnych i dotyczących rejestracji cudzoziemców. Przywileje takie obejmują także nietykalność bagażu osobistego oraz ułatwienia walutowe. W praktyce przedmiotowe Porozumienie dotyczyć będzie raczej niewielkiej liczby osób, które z ramienia OPCW odwiedzają służbowo Rzeczpospolitą Polską.

Zawarcie Porozumienia nie spowoduje konieczności dokonania zmian w obowiązującym ustawodawstwie ani znacznego obciążenia finansowego państwa. Nie pociągnie też za sobą żadnych skutków gospodarczych lub społecznych. Porozumienie może także dotyczyć obywateli polskich, o ile sprawować oni będą konkretne funkcje urzędowe w OPCW. Ponieważ Porozumienie zawiera normy, które dotyczą wolności, praw i obowiązków obywatelskich określonych w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz spraw uregulowanych w ustawie (art. 89 ust. 1 pkt 2 i 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej) – przywileje i immunitety określone w Porozumieniu dotyczą m.in. spraw z zakresu prawa karnego, prawa finansowego w tym podatkowego, prawa o cudzoziemcach, prawa celnego – dlatego proponuje się, aby zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy o umowach międzynarodowych (Dz. U. Nr 39, poz. 443 oraz z 2002 r. Nr 216, poz. 1824) związanie Rzeczypospolitej Polskiej tym Porozumieniem nastąpiło w drodze ratyfikacji za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie. Za przyjęciem takiego trybu związania przemawia także dotychczasowa praktyka.

22/04/BS